

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: G. A. Abendanon, F. A. Bodenheimer, D. de Jongh Wz.,
A. C. A. Plasschaert, C. E. van der Stok, J. F. C. Wrede.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Over het antwoord van den heer X.

Ik wilde wel voor andere kroegleden even aantonen wat de heer X deed. Bovendien geeft dit een gedachtenwisseling, die wel gewenscht is:

De spijt van den heer X. is natuurlijk een smoesje. Iemand die 't daarmee ernst was had niet getracht den persoon Jordens zoo ver mogelijk in een hoek te trappen; maar er den kroegleden op gewezen, dat 't naar zijn opinie een fout van ondergeteekende was niet eerst naar 't kroegbestuur te zijn gegaan enz., maar dat dit geen reden mocht zijn wetsvoorstellen af te stemmen, die 't hoog noodig was in te voeren.

De heer X echter, 't blijkt uit zijn verder schrijven bekommert zich niet over den toestand der bedienden, want 't eenige wat hij voor hun doen wil is het reglement der bedienden onderwerpen aan de goedkeuring der algemeene vergadering. Nu is dit wel heel mooi; maar ook alleen als men op die vergadering anderen verondersteld tegenwoordig te zijn dan den heer X, want wordt dat niet gedaan, wat voor reden kan de heer X dan wel hebben bepalingen in 't reglement aan te nemen, die hij niet in de wet wil zien? Men zou toch zoo zeggen, als je nu werkelijk de bedienden wilt helpen dan doe je 't ook zoo goed mogelijk en zet hun rechten in de wet in plaats van in het reglement. Dit over de schapevacht van den wolf.

Nu zij vooraf gezegd, dat alhoewel 't mijn plan niet was, ik wel degelijk vóór het afdrukken in 't weekblad gepoogd had de wijzigingen door 't kroegbestuur te doen overnemen en zelfs aan den president zeide: „als 't bestuur 't geheele zaakje zoo opslokte, kleine wijzigingen natuurlijk uitgezonderd, ik wel geneigd was 't artikel niet te plaatsen, al was 't ook reeds in drukproef klaar. De heer X gelooft dat ik daardoor meer bereikt zou hebben, welnu, hij kan gerust zijn, dat meerdere heb ik dan bereikt.

Een erger bezwaar tegen de publicatie vind ik de heer X in de ontevredenheid, die ik zal wekken bij de bedienden.

Dit geval heeft natuurlijk geen zin in de veronderstelling, dat de wijzigingen aangenomen zullen worden, reden te meer dus om ze aan te nemen. Maar bovendien, al zou ik na het vallen der voorstellen ontevredenheid wekken, dan is dat nog een zaak tusschen mij en de bedienden, meen ik, die den heer X allermint aangaat en als de heer X hierop antwoordt: „ja! maar de gevolgen van die zaak tusschen u en de bedienden krijg ik te slikken als zoo vele zure gezichten en slechte bediening, dan zeg ik: dat is uw eigen schuld mijnheer! En als u dat zure gezicht dan niet als een aanklacht tegen u voelt moet u 't maar als de noodwendige last, verbonden aan uw gewetenloosheid dragen. Ik voel mij niet verplicht enkel om u een pleziertje te doen deze wetsvoorstellen in te trekken, waarvan 't geluk van menschenlevens afhangt: Ja! 't geluk van menschenlevens, ik herhaal 't, want ik begrijp wel dat u weer geneigd is met een schouder-op-halen 't voor „effect” uit te maken, omdat u er de porté niet van voelt, omdat u iedere middag en avond als u op de kroeg komt heerlijk uw grogje of poesje of wat dan ook klaar ziet staan op een tafeltje; maar niet van den morgen tot den laten avond — uitgezonderd 1½ uur schafttijd — op een kroeg behoeft te blijven, meubels af te stoffen, tafels en stoelen recht te zet-

ten, bordjes met lekkere hapjes en vorken en messen en glazen hoeft aan te reiken, omdat u niet ieder nieuwjaar een heilwensch tegen iemand hoeft te zeggen om een gulden te verdienen om brood voor te koopen.

„Effect”! ziedaar 't antwoord van een student op een schreeuw om rust voor bedienden, die ik heb zien zwoegen zichtbaar heb zien achteruitgaan.

Ik wilde dat 't nooit geschreven was.

De heer X vindt dan ook dat ik mijn verwachtingen te hoog span, ja! mijnheer, ik speculeer op de hoogste eigenschappen der mede kroegleden en laat 't aan u over om 't op de laagste te doen.

Zoo lang ik geen nader uitleg van de verbitterende openbare behandeling krijg, zal ik zoo vrij zijn dit gezegde te beschouwen als een uiting van lichtschuweid, want openbaarheid wekt slechts verbittering bij doodswijgers.

Ik moet bekennen 't was niet mooi van mij om op de gemiddeld 15, 13 en 17 uren werktijd wel 1½ uur schafttijd te vergeten; maar de heer X zij opmerkzaam gemaakt, dat ook 't geen hij zegt niet volkomen juist is: Die 1½ uur schafttijd bestaat 's Zondags niet en bovendien hebben hem alleen zij, die 's morgens komen; de bedienden die 's middags tegenwoordig moeten zijn kunnen blijven tot 't einde en dat einde is bovendien zeker niet te vroeg gerekend.

Maar wat anders is dat de bediende, die op Zondag den 15 December van 11 uur 's morgens tot 9½ uur 's avonds werkte, door zich te overwerken zooveel eetlust had gekregen, dat hij 's avonds 't hem gestuurde eten maar weer koud mee naar huis nam.

„Effect” „1½ uur schafttijd hebben ze!” zegt mijnheer X en ze hebben nog „vacantie” bovendien!

Ja,! vacantie hebben ze dat is waar, maar weet de heer X dan niet, dat als de kroeg dien tijd geëxploiteerd werd er veel meer aan gasverbruik enz. uitgegeven, dan aan andere dingen verdiend zou worden?

Die vacantie is dus heelemaal geen vriendelijkheid voor 't personeel; maar een noodzakelijkheid. En in plaats van nu blijde te zijn, dat wij deze kleine vacantie als vanzelf sprekend aan onze bedienden kunnen geven, tracht de heer X er nog munt uit te slaan tegen de wetswijziging. 't Is pover hoor!

Het oude smoesje van éézijdigheid moet ook weer eens opgeld doen. Iedereen mijnheer X die iets bereiken wil, 't zij negatief zooals u hier of positief zooals ik is als zoodanig éézijdig; want hij wil één kant uit en niet den anderen. Waarom mij dat hier nu weer als verwijt naar 't hoofd moet geslingerd, is mij niet duidelijk.

Wat ik met de zinnen („frazes” noemt de heer X ze) uit 't reglement tegenover elkaar bedoel, voelt ieder, die in een bediende nog wat anders dan een wandelend buffet ziet.

Waar staat in mijn open brief dat ik niet weet dat er een apart bedienden reglement bestaat?

Wat ik er van zeide was dat de „rechten” der bedienden er in tot 't rijk der woorden behoorden blijkens 't gepresterde in de feestweek.

Het bestuur is zoo goed geweest mij een exemplaar te geven. Ieder oordeel of ik juist was: Art. 24:

„In bijzondere gevallen kunnen de bedienden langer worden gehouden en tot andere diensten, dan hier bij dit reglement zijn opgedragen, worden aangewezen.”

Wat natuurlijk 't heele reglement uit 't oogpunt van

rechten beschouwd tot een stuk waardeloos papier maakt.

Waar wij zelf in hoogste instantie in corps en kroeg ons recht zoeken bij de algemeene vergadering gaat 't daar aan, die zelfde algemeene vergadering voor „een trage massa, die niet oordeelen kan over geschilpunten tusschen bestuur en bedienden” uit te maken?

Onder die „trage menschen” zullen er altijd wel enkelen gevonden worden die 't goed recht van wie dan ook willen verdedigen en haar dus helpen in haar oordeel, en juist opdat ook dezen voor de bedienden zullen gevonden worden, heb ik voorgesteld hen in de vergadering te doen tegenwoordig zijn. Daar kunnen ze dan hun eigen belangen, die zij alleen bij intuïtie heel juist kunnen voelen, voordragen; daar kunnen ze in 't openbaar bekend maken wat hun drukt en wat hun goed zou doen; daar kunnen ze eindelijk hun eigen leven tegen den honger verdedigen.

Maar er is nog meer: daar kunnen ze dan hooren, waarom ze dit en waarom ze dat niet kunnen krijgen.

Ik vraag U mijnheer X, wat is daar tegen? Het lichaam met de hoogste macht in de kroeg: de algemeene vergadering zal regeeren en gij noemt dat anarchie? Zij die er hun belangen te verdedigen hebben zullen er gaan spreken en gij noemt dat onzin? Is dat niet de taal van een zot?

Waarom zal in de praktijk de raadgevende stem op de algemeene vergadering niets waard zijn?

Ik zal u zeggen waarom ze er wel wat waard zal zijn:

In de eerste plaats: omdat de leden er evenals de heer X hun goeden naam niet aan zullen wagen gepraat, als van dien heer in 't Weekblad, in 't openbaar te herhalen, dan: omdat de bedienden tegenover de algemeene vergadering althans vrijer staan dan tegen-over hun directe meerderen want:

De persoon verdwijnt meer in 't geheel en de aanklagers zijn niet tevens rechters zooals in de commissarissenvergadering: Zij behoeven niet den aanklager te ontzien om den rechter te vriend te houden.

De ondershandsche raadgeving is in de praktijk totaal onvoldoende gebleken. Dat verder de meerderheid der leden, de bedienden, die tegen wijziging van Hoofdstuk XII waren, zou straffen met ontslaan, belieft ik nog niet te gelooven. Er zijn ook nog studenten met eenig gevoel voor hun medemenschen, mijnheer X! Bovendien zouden de bedienden allicht begrijpen dat er zoiets op kon zitten en zij zouden er dus niet dan in de uiterste noodzaak toe overgaan. Of de meerderheid der kroegleden, deze angstgreep ziende, nog even graag voor het ontslaan als voor de wetswijziging, die daartoe aanleiding zou kunnen geven, zou stemmen, waag ik te betwijfelen.

Het is merkwaardig hoe iemand, die eindigt met op te merken dat hij van de kosten niets afweet, toch op allerlei manieren tegen de bestrijding er van optreedt. Dat ik er een slag naar sla is juist maar niet in 't wilde; men kan niet anders dan globaal berekenen; neemt men alle cijfers te hoog, zoo kan men bij de uitkomst zeker zeggen: zooveel kost 't nog niet en als wij dat kunnen bestrijden zijn wij er.

Nu beweer ik dat met f 5000 meer en f 1000 risico, wij zeker boven de kosten gaan. De heer X heeft aan te toonen dat dit onjuist is en anders zijn mond te houden.

Zeer zeker is 't dat na de verbouwing de winst zeer onbepaald is; maar dit zal, de toenemende bloei in aanmerking genomen, zeker wel van tijdelijken duur zijn en het te kort mag redelijker wijs niet door de bedienden, die enkel de lasten van de Sociëteit dragen, worden betaald in den vorm van beknibbeling op 't loon of arbeidstijd.

En verder is weer dit zonderling, dat de heer X niet begrijpt, hoe van mij contributie-verhooging kan uitgaan, terwijl hij mij verder-op waarschuwt voor „beginselrijerij”.

Vindt de heer X 't zelf niet wat overdeven, die 2 gulden contributie-verhooging, want daar komt 't feitelijk op neer door 't afschaffen van de fooien, „het lamste wat je hebben kunt” te noemen? en er vermindering van leden van te vreezen?

Volgt de f 0,40 per uur.

Hoe dikwijls komt 't niet voor dat 't 1 uur wordt er zitten nog 4 menschen, 't wordt 2 uur er zitten er nog 3, 't wordt 3 uur er zitten er nog 2, die soms tot 4, 5 uur blijven zitten. Al dien tijd zijn voor het plezier van die nachtbrakenden, vier menschen opgebleven, een menigte gaspitten branden, de kachels blijven aan. En zoo iets noemt de heer X een enorme vermindering van inkomsten. En als Bühler, die menschen nu graag heeft en de kroeg ze wel kwijt wil, wel, laat hem dan in zijn vuistje lachen!

„Het welzijn der bedienden,” zoo zegt de heer X „gaat

hand in hand met den bloei der S. P.” 't Is alsof een eerwaard liberaal kamerlid een preek houdt over verzoening van arbeid en kapitaal. Maar merkt u dan niet, waarde heer, dat zoo lang de kroeg, door verbouwing en ledental steeds doet zien, hoe zij bloeit, daarentegen de bedienden nog dergelijke werkuren hebben als pas gepubliceerd, deze bewering een akelig holle phrase, een zinledig gebazel is? Wat, in Godsnaam, heeft een bediende aan zoo'n zeggen, als de zegsman zelf, op grond van de verbouwing, den bedienden geen beter lot gunt?

Kom! wees wijzer, mijnheer X! In plaats van u daar nu door uw eigen geleuter van de wijs te willen brengen, deedt u toch beter wat meer aan goedhartigheid te gelooven!

G. D. JORDENS.

Graf van den eersten directeur der Koninklijke Academie te Delft, A. LIPKENS, Staatsraad in buitengewonen dienst.

Op de begraafplaats te Warmond rusten de overblijfselen van den eersten directeur (1842—1846) der Koninklijke Academie ter opleiding van Burgerlijke Ingenieurs enz. te Delft, den Staatsraad in buitengewonen dienst Antonie Lipkens, geboren op 15 Februari 1782 en te Warmond overleden op 15 December 1847.

Daar nimmer de door het bestuur dier begraafplaats gevorderde formaliteiten hebben plaats gehad van boeking en overboeking van dat graf, zoo is dat bestuur reeds sedert geruimen tijd gerechtigd om het graf te doen ruimen.

Aankoop op die begraafplaats van een gemetseld graf in de onmiddellijke nabijheid der plaats, waar thans de laatste overblijfselen van Lipkens rusten, met het derwaarts overbrengen daarvan, zoomede van den aanwezigen grafsteen, vorderen hoogstens f 300,—.

Ondergeteekende doet bij deze een beroep op alle belangstellenden, in de eerste plaats op allen, die te Delft hebben gestudeerd of nog studeeren, om in dat bedrag een bijdrage te verleen van f 1,00 à f 2,50 en hem daarvan per briefkaart mededeeling te willen doen. Op de vergadering van het Koninklijk Instituut van 12 November e. k. ligt tevens daartoe nevens de presentielijst een lijst ter teekening.

Nadat uit dit bedrag bovenvermelde aankoop van graf enz. besteed zijn, zal ondergeteekende het overblijvende storten in het Lipkensfonds ter gedeeltelijke tegemoetkoming in de jaarlijksche recognitie voor het graf.

Het bedrag wenscht hij, na mededeeling zijnerzijds, dat de gevorderde som is bijeengebracht, per postwissel te ontvangen.

Het graf wordt eigendom van het Lipkensfonds, dat daartoe voor het vervolg een jaarlijksche recognitie van f 8,—, aan de begraafplaats te Warmond heeft te voldoen.

's-Gravenhage, 1 November 1901.

W. F. LEEMANS.

Op de P. S. en op de S. P. zijn eveneens lijsten gedeponeerd waarop een ieder kan teekenen.

En nog hadden zij niet genoeg.

Het is Zondagavond en naar het Doelenplein ziet men drommen van menschen trekken. Let men nauwkeuriger op die menschen, dan bemerkt men alras, dat zij niet behooren, tot wat men noemt de hoogere standen, maar dat zij deel uitmaken van het volk, het volk dat zes dagen van de week in het zweet zijns aanschijs zwoegt en werkt om een karig stukje brood te verdienen.

Vraagt men een van hen wat hun doel is, dan antwoordt hij u: „Hedenavond geeft Toynbee weer eene uitvoering.” En gij volgt hen en ziet, wanneer gij aan den Doelen genaderd zijt, dan bemerkt gij dat sommigen van hen terugkeeren, niet zoo monter als zij waren toen gij hen daar net vroolijk voorbij u zaagt trekken. De reden daarvan is dat de zaal geheel gevuld is van onder tot boven.

Waart gij nu in de gelegenheid door te dringen in die zaal dan zoudt gij zien dat niet allen die daar zitten behooren tot het volk, verscheidenen hunner behooren tot de meer gegoede klasse, burgerschooljongens die zeker hun avond niet weten door te komen en zoowaar ook studenten.

O, denkt gij, dat zijn zeker clubleiders of personen die veel met Toynbee op hebben of er veel voor doen. Ja, met enkelen is dat zoo, maar ook zijn er verschillende bij, die met Toynbee niets te maken hebben en die hier enkel komen om voor luttele centen een aangenamen avond door te brengen. Nu, daar is niets tegen, maar wel tegen het feit en daarom werd dit stukje geschreven, dat zij door hunne tegenwoordigheid aan anderen de gelegenheid benemen om daar tegenwoordig te zijn. Er zijn voor Toynbee altijd meer liefhebbers dan plaatsen, en zij, die er in de eerste plaats hooren, dat zijn de minder bedeelde hier op aarde, voor hen worden de voorstellingen belangeloos gegeven. Niet hooren daar de studenten etc., die reeds zooveel gezien hebben en dagelijks nog kunnen zien. Laat hen toonen, te begrijpen dat waar zij zich niets gelegen laten liggen aan Toynbee, zij ook niet het recht hebben sommigen van het volk, voor wie de genoemde vereeniging is opgericht en bestaat, de gelegenheid te beletten om de uitvoeringen bij te wonen, laten dus de volgende uitvoeringen zich kenmerken door een zaal gevuld met arbeiders met hunne vrouwen en kinderen en door het wegblijven van de meer gegoeden.

Een student-clubleider.

Verhaaltje.

Ik zal u wat vertellen van een officier en van mij.

Het geheel draagt dus een militair karakter.

O ja, van militarisme gesproken; iedereen heeft zoo z'n stokpaardje.

Nu als U er een noodig hebt, dan kan ik U militarisme als zoodanig aanraden. Het geeft altijd voldoening, verveelt anderen niet gauw, 't is onuitputtelijk, en het blijft altijd even frisch.

Maar ter zake.

Ik zou m'n zomermaanden gaan doorbrengen met de wapenrok om de leden, in een klein garnizoensplaatsje. Niet dat ik een nieuweling in het vak was, o nee, ik kende de pret, maar ik was overgeplaatst op eigen verzoek, ik was n.l. „op een betere kapitein uit”.

Zoo kwam ik dan op Zaterdagmiddag in dat plaatsje aan. (Je ga natuurlijk op Zaterdag in dienst en er op een Maandag uit, dan heb je tweemaal een Zaterdag en Zondag die meetellen en waarin je niets uitvoert; dat is what you call, lijntrekken).

Eerst naar de kazerne natuurlijk om me te melden op 't compiesbureau. Daarna de stad in, U raadt het al naar een café.

Daar zat natuurlijk een reservist. Had er geen gezeten dan was er in die plaats geen geweest, want dat is nu eenmaal zoo, 's avonds zit een reservist in het café. Als collega stelde ik me dadelijk voor.....

„Hebben ze nog al hebbelijke luitenants op de zooveelste compie”?

„Nou dat gaat nog al, er is een zekere A. dat is een beroering vooral voor reservisten, die kan hij niet zien.”

„Jé, dat is leuk, die ken ik, die vent heb ik in Breda op carnaval ontmoet, bar idioote kerel, hij was er met twee vrouwen uit Rotterdam en dronken meneertje.”

Ik werd dus zeer opgewekt gestemd want ging, dacht ik een goed lijntje tegemoet onder een luitenantje dat ik kende.

1e dag. Marschveiligheidsdienst.

Ja hoor! hij was het. Ik moest wel een beetje lachen toen ik dat ventje in z'n officierspakje zag. (Een 2e luitenant maakt op mij altijd een bespottelijke indruk, net een klein kind dat je een hooge hoed opzet).

Na anderhalf uur marcheeren.

Luitenant: H. B. kom eens uit het gelid.

Zeg wij kennen elkaar nog wel hè.

H. B. Jawel, luit'nant, ik heb U eens in Breda ontmoet.

Luitenant. Ja juist. Nu je laat er maar niks van merken hoor, dat je me daar zoo aan den gang gezien hebt.

H. B. Natuurlijk niet.

Ik was al blij dat hij mij herkend had.

Tweede dag. Middagappèl.

Luitenant. H. B. die knoop is vuil.

H. B. Jawel, luit'nant.

Luitenant. Poetsen hoor.

H. B. Jawel luit'nant, dat doe ik altijd.

Ik dacht dat is aardig hij houdt zich tegenover de troep rechtvaardig.

Derde dag. Middagdienst.

Kapitein (vader van volwassen kinderen, kruis van twintig jaar trouwe dienst) komt woest aanloopen.

Kapitein. Is H. B. hier.

H. B. (die nooit een glimlach geheel kan bedwingen als hij in het gelid tegen meerderen (!) moet spreken, militairement): Present kapitein!

Kapitein. Zoo, wat doe je van je vak.

H. B. Ik heb het genoeg in Delft te studeeren kapitein!

Kapitein. Zoo, zijn het daar allemaal zulke smeerlapen. Luitenant A. heeft je gerapporteerd dat je vuil (!) onder de wapenen bent gekomen. Dat heet dan het meer beschaafder deel van de natie, durven jullie dan met een vuile jas voor je professor te komen, hè. Ik zal je wel krijgen, 4 dagen arrest.

H. B. maakt het militair saluut.

Luitenant A. had dus het feit heel gewichtig gevonden, zoo gewichtig dat hij het aan zijn chef rapporteerde.

Moraal: Hoofdbezigheid van officieren is het letten op, en het zich nijdig maken over ongepoetste knopen.

H. B.

Ongeëvenaarde kunstzin van het Fransche volk?

De heer J. B. H. Coenen houdt in het S. W. van 16 Januari 1902 een beschouwing over moderne Fransche kunst. Hij begint daarin te zeggen, dat de Franschen steeds het meest artistieke volk der wereld waren en nog zijn. Dat is echter nog zeer te betwijfelen.

Onder een artistiek volk versta ik een volk, dat kunstzin (in den waren zin des woords) bezit en dat in zijn doen en laten toont. Zoo'n volk zal meer dan enig ander volk groote kunstenaars voortbrengen en kunstwerken bezitten.

Kunstzin van een volk openbaart zich in de muziek, de taal- en de letterkunde, de schilderkunst, de beeldhouwkunst, de bouwkunde (die dan bouwkunst wordt), de voortbrengselen van nijverheid, de kleeding enz. Zoo bij de oude Grieken. Hun karakter is er eveneens in uitgedrukt. De waarheid die in elk kunstwerk liggen moet), strengheid en heldenmoed spreken overal; nergens vindt men hartstocht of grappen (wat men in de middeleeuwen nu en dan ontmoet; denk aan den man, die een pot met erwten omtrapt, afgebeeld in de St. Janskerk te 's Hertogenbosch).

Laat ons even een blik slaan in de taal en de letterkunde der Grieken. Neem de vertooning van een treurspel van een der groote dichters, bijv.: Antigone van Sophocles. Men behoefde toen geen goedgeoefende tooneelkunstenaars, die door houdingen en gebaren indruk maakten. De spelers, gemaskerde mannen, zeiden hun rol en daarmede uit. Des dichters taal maakte den indruk. Dat wil niet zeggen, dat onze moderne tooneelvoorstellingen, door goede spelers vertoond, niet zeer schoon zijn. Maar ik haal het slechts aan om de schoonheid van de Grieksche taal te toonen. De taal van een volk toch, is, hoewel verwant aan andere talen, door het volk zelf gemaakt en verandert onder zijn invloed. Men mag dus gerust het kunstgevoel van een volk naar zijn taal beoordeelen.

Denk aan de Grieksche bouwwerken, die nog steeds als meesterstukken van schoone bouwkunst worden geroemd en nog door niemand overtroffen of verbeterd zijn. Neem de Grieksche vazen, die zoo juist hun bestemming uitdrukten en zoo overeenkomstig hun grondstof bewerkt zijn.

Al hun werken wijzen op kunstgevoel in hooge mate, wat nog verscherpt wordt door den eenvoud, die men overal aantreft.

Laat ons nu het Fransche volk eens beschouwen. We houden natuurlijk in het oog, dat ze in een anderen tijd leven, een andere ligging hebben, een ander klimaat, enz. dan de Grieken. We merken op, dat de Franschen altijd graag wilden schitteren en gesteld waren op uiterlijk praalvertoon. Zij wilden het eerste volk ter wereld zijn, het volk, dat op de wereld den toon aangeeft. Dat is hun vrijwel altijd gelukt. Het is echter nooit bepaald aan hun kunstzin te wijten geweest, dat zij navolging vonden,

maar wel aan hun roemzuchtigheid, levendigheid en opbruisendheid. De Fransche ridders der middeleeuwen hielden van schitteren. Denk aan hun koning Philippe le Bel. Denk verder aan den koning van den nieuwen tijd, Lodewijk XIV, die niets ontzag om zijn kroon luister bij te zetten en daarom den zonnekoning bijgenaamd werd. De hofhouding van Lodewijk XIV werd algemeen nageaapt in Europa, o. a. door kleine Duitse vorsten.

Zoo waren de Franschen gekomen aan een tijdperk van luister en weelde der hoogere standen. De werkelijke kunst ging echter met die weelde zeer achteruit. Men ziet het dadelijk aan de bouwkunst. De renaissance, die zoo veel schoons geleverd had, werd langzamerhand overladen met versiersels en ontvaardde eindelijk in den z. g. barockstijl, waarvan het Fransche hof ongeveer in 1650 het middelpunt werd.

Bij dezen stijl werden dikwijls de eerste beginselen der schoonheidsleer over het hoofd gezien. Allerlei gebogen lijnen voerden den hoofdtoon. Men maakte o. a. zuilen in schroefvorm, die in plaats van stevigheid en rust uit te drukken (zooals de zuilen van de oude Grieken met hun cameluzen), een indruk geven alsof het gebouw in den grond zal draaien.

Zeer zeker, wat de techniek, de bewerking betreft, stond dit alles zeer hoog en getuigde van knappe ambachtslieden, maar niettemin ontbreekt het zuivere kunstgevoel, als ware het verstikt door pronkzucht.

Op dergelijke wijze ging het verder onder de regeeringen van Lodewijk XV en Lodewijk XVI. De meubelen en de binnenarchitectuur bereikten in den rokokostijl wel het toppunt van wansmaak. Met de kleeding was zulks ook het geval, hetgeen wel genoeg blijkt uit den naam pruikentijd. Wie verzint er iets gekkers, dan zijn haar af te scheren en een gepoederde pruik op te zetten? Zooiets ging uit van Frankrijk en werd algemeen nagevolgd.

Ik wil echter geenszins ontkennen, dat er van de barocken en de rokokostijl een zekere bekoring uitgaat door de levendigheid en de zwierigheid (de echte uitdrukking van het Fransche karakter), die er in liggen. Maar men kan nooit zeggen, dat het van kunstzin getuigt, en in geen geval van ongeëvenaarden kunstzin.

De kunst dient in de eerste plaats rekening te houden met de natuurwetten. Wordt daartegen grof gezondigd, dan kan men niet meer spreken van kunst.

De muziek moet zich richten naar de trillings- en de geluidsleer; de schilder- en de beeldhouwkunst moeten rekening houden met de natuurlijkheid en mogelijkheid hunner voortbrengselen; de bouwkunde moet letten op den aard en de wijze van bewerking der bouwstoffen, de wet der zwaartekracht, de leer van het evenwicht, enz. De meubelen, aardewerk en andere voorwerpen van huiselijk gebruik moeten in overeenstemming zijn met de gewoonten en de behoeften van den mensch en met het doel, waarvoor zij dienen. Zij zullen dan als vanzelf hun bestemming uitdrukken en bepaald mooie kunstvoorwerpen worden, als die bestemming zinnebeeldig uitgedrukt wordt. De aard van de stof moet men steeds laten spreken. Heeft men bijv. een schoorsteenmantel van hout, die als marmar geverfd is, dan zal iedereen zooiets leelijk vinden. Ziet men echter uit de wijze van bewerking en de kleur duidelijk dat het van hout is, dan kan het zeer mooi zijn.

Ook de kleeding moet zich in de eerste plaats richten naar het gemak van den mensch, in overeenstemming zijn met het klimaat enz. (Damesselepen bijv. getuigen niet van kunstzin in de heerschende kleeding; ze veroorzaken niet dan last doordat ze op straat vastgehouden moeten worden; gebeurt dat niet, dan veroorzaken ze stof of slepen door de modder, terwijl ze alle mogelijke vuil en ziektekiemen mee in huis kunnen nemen).

In de tweede plaats zal in de kunst het volkskarakter uitgedrukt wezen, doch niet zóó sterk, dat men er het hopen en vreezen, juichen en klagen, het innerlijke gemoedsleven van het geheele volk of van de verschillende klassen allemaal uit lezen kan; geenszins zal de kunst zich ten doel stellen, dat allemaal uit te drukken, doch van nature, als van zelf, zal een met kunstzin begaafd volk zijn karakter in zijn werken leggen. (Wat betreft de letterkunde, ben ik het met de 12e tot en met de 18e regel van het stuk van den heer Coenen eens; wat betreft de kunst in 't algemeen, niet.)

De heer Coenen vergelijkt het Parijs van het genot met het Parijs der armoede en ellende. Genotzucht vloeit mijns inziens niet uit kunstzin voort en het geven van den eersten stoot tot omwenteling door het onderdrukte Parijsche

gepeupel evenmin; dat laatste komt eenvoudig door hun levendig, opbruisend en lichtzinnig karakter.

Waarom is de Fransche taal de deftige taal, de hoftaal in de meeste Europeesche landen? Waarom hebben de wapens Fransche opschriften? Niet, omdat men die taal zoo bijzonder mooi vindt, maar omdat men van den tijd van Lodewijk XIV af altijd gewoon geweest is Frankrijk na te volgen, zoo ook met de Fransche modes.

Spreekt er uit die modes kunstzin? Neen. Heerenrokken, lage vesten, hooge hoeden, hooge hakken aan damesschoenen, corsetten (en nauw ingeregen middels), pofmouwen, damesselepen, dameshoeden als oorlogsschepen, enz. zijn wel de gekste dingen, die iemand bedenken kan! Dat alles afkomstig uit Parijs, kan heel zwierig en opgesmukt zijn en van levendigheid getuige, doch getuigt allesbehalve van kunstzin.

Denk aan de eenvoudige, doelmatige en daardoor juist schoone kleeding der Grieken. Dat getuigt van kunstzin!

Dat men geen aanplakborden moet aanbrengen op mooie punten in de natuur ben ik volkomen met den heer Coenen eens. Maar dat de groote steden bepaald verfraaid worden door aanplakborden, betwijfel ik zeer. Zeer zeker mooie aanplakborden op goed gekozen plaatsen kunnen dikwijls fraai zijn, maar men moet niet vergeten, dat aanplakborden in 't oog moeten vallen, de aandacht moeten trekken (evenals een clown de aandacht trekt). Niet het mooiste valt altijd het eerst in 't oog, maar wel het potsierlijkste, het schreeuwendste. Ik wil niet zeggen, dat er niet door kunstenaars mooie aanplakborden gemaakt worden, die door hun schoonheid treffen, maar wel, dat het meerendeel der aanplakborden leelijk is en een stad leelijk maken.

De heer Coenen behandelt de moderne Fransche kunst, waarvoor hij belangstelling op wil wekken, maar hij praat over niets anders dan over aanplakborden. Het is toch veel te éenzijdig de kunst van een volk (hier de moderne Fransche kunst) alleen daar naar te beoordeelen. Of moet men er uit opmaken, dat de moderne Fransche kunst alleen bestaat in het maken van mooie aanplakborden?

Verder wilde ik den heer Coenen opmerkzaam maken op het feit, dat hij er zijn moedertaal geen dienst mee doet, door voortdurend vreemde woorden, of verholandschte vreemde woorden te gebruiken. Ik bedoel natuurlijk niet de door hem aangehaalde Fransche woorden, of geheel ingeburgerde woorden van vreemde oorsprong, maar woorden als: essence, degeneratie, subjectief, gedemoraliseerd, originaliteit, elegance, respecteeren, distinctie, charme, hyper-elegant, combinatie, e. a. waarvoor men even goed zuiver Hollandsch kan gebruiken.

W. S. J. BES.

Rectificatie.

Zoo juist word ik van welwillende zijde er attent op gemaakt, dat in het door mij in N°. 19 en 12 van het Studenten-Weekblad aangehaalde Art. 3, Hoofdstuk XVII van onze corpswet geen sprake is van een te kort in de feestkas, maar in de corpskas.

De opmerkingen, gemaakt tengevolge van mijn slordige lezing van genoemd artikel, komen daardoor te vervallen.

Ten slotte is de Senaat dus geheel vrij, bij een tekort in de feestkas diè middelen ter dekking voor te stellen, welke hem het best toeschijnen, — wat ook logisch is.

Ik stelde er prijs op, de gemaakte fout even te herstellen.

J. J. v. L.

Berichten en mededeelingen.

SNJEUNTOJOUNSSELSKIP „FRISIA”.

Gearkomste op 1 Febr., on hús fen HARDERS,

O. Langedijk 16.

UITSLAG WHISTCONCOURS.

1ste prijs: STRICK VAN LINSCHOTEN en WEFERS BETTINCK.

Premie: HULSHOF POL en HARTJENS.

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van DONDERDAG 30 JANUARI 1902.

UITSLAG BILJART-CONCOURS. CARAMBOLE BILJART.

1e prijs: MEYERINCK.
2e prijs: VAN DE WALL BAKE.
Zakken Biljart. 1e prijs: H. TER HORST.

Correspondentie.

De heer J. J. C. WILLEKENS schrijft ons, dat hij in het volgende Studenten-Weekblad de twee resterende artikelen van den heer Th. VAN DER WAERDEN hoopt te beantwoorden.

ADVERTENTIEN.

EETTAFEL.

Gelegenheid om te Dineeren, voor
6 à 8 Heeren. Billijke conditiën.
Adres Bureau van dit Blad.

DE BOUWWERELD

Weekblad voor Theorie en Praktijk.
Onder Redactie van:
D. H. HAVERKAMP EN J. H. W. LELIMAN B.I.
Abonnement per jaar f 5,-.
De intekening is opengesteld bij den boek-
handelaar J. WALTMAN Jr.

G. W. TEN DAM,
HUGO DE GROOTSTRAAT 119,
stelt zich beschikbaar als REPETITOR in Toe-
gepaste en Theoretische Mechanica en Wiskunde.

LECTORI SALUTEM.

GEVRAAGD. H.H. Studenten, die genegen zijn tegen
hooge provisie als correspondent eener Nederlandsche
Verzekering-Maatschappij op te treden, ten einde ook
onder hunne collega's te werken. Flinke verdiensten.
Na gebleken ijver toelage.

Brieven franco onder motto „Correspondent” aan F. VAN
ROSSEN, Uitgever, Heerengracht 281, AMSTERDAM.

TE KOOP AANGEBODEN:

een nog in goeden staat zijnde
MANDOLINE.

Brieven franco onder No. 2334 s.-w., Bureau v. d. Blad.

Oranje Limonade.

van het Delftsche Scheikundig Laboratorium is steeds
voorhanden bij

J. J. G. BOERE,
Telefoonnummer 188. Hypolitusbuurt 2.

Bij den Boekhandelaar J. WALTMAN Jr. zijn voorhanden:

◆ ◆ ◆ ◆ **ETSEN** ◆ ◆ ◆ ◆

naar Oude en Nieuwe Meesters,
à / 0,50 per stuk,

en eene zeer groote collectie:

fraaie moderne **SCHILDERIJ-LIJSTEN.**

BLOEMLEZING

uit het mengelwerk van den Delftschen Studenten Almanak van 1876-1898.

SAMENGESTELD

door de Commissie tot Redactie van den Delftschen Studenten
Almanak voor 1898.

Gebonden in linnen band, ruim 400 bladzijden.

Prijs f 2,50.

Uitgave van J. WALTMAN Jr., Binnenwatersloot 33.

MINIATUUR-ALBUM VAN DELFT,

formaat 17 × 15 millimeter,

bevat fotografische reproducties van:

HET STADHUIS,
DE NIEUWE KERK,
DE OUDE KERK,
HET STANDBEELD VAN HUGO DE GROOT,
DE POLYTECHNISCHE SCHOOL,
DE SOCIETEIT PHOENIX.

Prijs / 0,50.

Prijs / 0,50.

Uitgave van J. WALTMAN Jr., Boekhandel,
Binnenwatersloot

Heden verscheen een Hollandsche vertaling van

EMILE ZOLA'S WERKEN

(de Rougons-Macquarts)

uit het Fransch vertaald door J. J. SCHWENCKE.

De uitgave dezer vertaling zal door duizenden beschaafde landgenooten begroet worden als een welkome gelegenheid om ZOLA's meesterwerken in het Hollandsch te lezen.

En ZOLA's werken zijn waard gelezen en herlezen te worden. **De boeiende schilderingen der menschelijke hartstochten, die tafereelen uit het volle leven gegrepen, het bezielde van zijn handelende personen, het artistieke van de stoffeering maken zijn geschriften tot een bron van leering en genot.**

Het is niet alleen verzekerd den lezers een **volledige** vertaling van ZOLA's Werken aan te kunnen bieden, **maar ook zulk eene, die door de juiste keuze der uitdrukkingen ZOLA's gedachten precies weergeeft, zoodat de vertaling het oorspronkelijke zooveel mogelijk nabijkomt en deze Hollandsche bewerking den lezer evenveel genot als de Fransche uitgave zal verschaffen.**

Deze eerste Serie zal bestaan uit de volgende 12 deelen:

1. Het Fortuin der Rougons.	7. De Kroeg.
2. Jacht op Fortuin.	8. Een Bladzijde van Liefde.
3. In 't Hart van Parijs.	9. Nana.
4. De Verovering van Plassans.	10. Burgerpot.
5. De Misstap van den Abt Mouret	11. Het Geluk der Dames.
6. Zijn Excellentie Eugène Rougon.	12. Levensvreugde.

De uitgave zal plaats hebben in **60** afleveringen à **30 cents** per aflevering elk van 4 vel druks, of in **12** deelen à **f 1,50** ingenaaid of à **f 1,90** gebonden in **prachtigen stempelband**, het geheel zal in pl. m. 20 maanden compleet zijn, terwijl afleveringen en deelen regelmatig zullen verschijnen.

Zoodra deze serie compleet is wordt de prijs aanmerkelijk verhoogd.

Voorhanden bij den Boekhandelaar J. WALTMAN Jr.

BINNENWATERSLOOT 33.

Men vrage prospectus of le aflevering ter inzage aan.